

Sygn. akt I CSK 797/22

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa A. M.-D. i R. D.
przeciwko Bank w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 13 sierpnia 2020 r., sygn. akt VI ACa 315/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od [...] Bank [...] w W. na rzecz A. M.-D. i R. D.
kwoty po 2025 (dwa tysiące dwadzieścia pięć) złotych tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 sierpnia 2020 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w W. z 23 stycznia 2019 r., którym m.in. zasądzono na rzecz powodów kwotę 19 804,55 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie – art. 4 ust. 2 i art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13, art. 65, 354, 358 § 2, art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz art. 69 ust. 3 Prawa bankowego. W ocenie skarżącego w sprawie występują również zagadnienia prawne związane z

wykładnią art. 385¹ k.c. w związku z Dyrektywą 93/13 – czy w razie uznania klauzul spreadowych za niedozwolone prawidłowe jest przyjęcie nieważności całej umowy oraz czy w razie uznania klauzul przewidujących indeksację za niedozwolone i przyjęcia, że strony wiąże umowa kredytu złotowego, pozbawiona mechanizmu indeksacji, prawidłowe jest stosowanie stawki referencyjnej WIBOR. Ponadto skarżący wskazał na potrzebę wykładni art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. w związku z pytaniem, czy w przypadku uznania umowy kredytu za nieważną, kredytobiorcy przysługuje roszczenie o zwrot spełnionych świadczeń, gdy kredytobiorca nadal jest dłużnikiem banku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżący winien jest w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny, powstały na tle konkretnego przepisu prawa. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. postanowienia SN z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17).

Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo istnienia poważnych wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, przy czym konieczne jest w takim przypadku przytoczenie sprzecznych orzeczeń (por. post. SN z 23 maja 2018 r., I CSK 31/18; z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15 i tam przywołane orzecznictwo). Przez rozbieżności w orzecznictwie sądów uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należy przy tym rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub zbliżonych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawa, wyłożone lub zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń albo innych decyzji procesowych (zob. post. SN z 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, Nr 2, poz. 29). Konieczne jest przy tym również wykazanie, że dokonanie wykładni jest niezbędne dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy (por. post. SN z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15).

Sąd Najwyższy wielokrotnie rozstrzygał już poruszone we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zagadnienie. Ugruntowane w jego orzecznictwie jest stanowisko, że klauzule pozwalające na arbitralne określanie przez bank kursu waluty obcej stanowią niedozwolone postanowienia umowne (zob. m.in. następujące wyroki: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 8 września 2016 r., II CSK 750/15; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020, nr 7-8, poz. 64; z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 28 września 2021 r., I CSKP 74/21, OSNC 2022, nr 5, poz. 53). Wbrew wywodom zawartym w skardze nie jest możliwe podzielenie zawartych w umowie klauzul przeliczeniowych na dozwolone klauzule ryzyka walutowego oraz niedozwolone klauzule spreadowe, gdyż podział taki byłby sztucznym zabiegiem intelektualnym, niemającym odzwierciedlenia w umowie i

innych dokumentach kształtujących treść stosunku prawnego stron. W konsekwencji prowadziłby on do rezultatu, w którym sąd tworzyłby na nowo treść umowy między stronami, co jest niedopuszczalne.

Nie jest możliwe uzupełnianie luk powstałych w związku z wyeliminowaniem abuzywnych klauzul przeliczeniowych z umowy przez sięgnięcie do przepisów prawa, zwłaszcza tych nieobowiązujących w chwili zawarcia przez strony umowy. Brak przy tym podstaw do uznania, że dążenie do utrzymania umowy w mocy pozwala na potraktowanie kredytu denominowanego, po wyeliminowaniu mechanizmu indeksacji, jako kredytu, którego przedmiotem świadczenia jest waluta polska. Jeżeli na skutek wyeliminowania abuzywnej klauzuli przeliczeniowej z umowy kredytu denominowanego nie jest możliwe ustalenie kwoty, którą bank powinien oddać do dyspozycji kredytobiorcy, umowa nie może wiązać stron w pozostałym zakresie (zob. wyrok SN z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, i cytowane w tam orzecznictwo). Z powyższej przyczyny bezprzedmiotowe jest rozważanie przedstawionej w drugim zagadnieniu prawnym kwestii wysokości oprocentowania należnego bankowi w razie uznania kredytu za kredyt złotowy. Możliwość taka nie była zresztą rozważana w postępowaniu w niniejszej sprawie.

W świetle mającej moc zasady prawnej uchwały składu siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 (OSNC 2021, nr 9, poz. 56), nie budzi obecnie żadnych wątpliwości, że w razie uznania umowy kredytu za nieważną, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w jej wykonaniu.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99, art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. Suma zwrotu kosztów równa jest wynagrodzeniu radcy prawnego w wysokości wynikającej z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Została ona rozdzielona na powodów w częściach równych.

